

Dirk Bakker (Van Iperen) over 10 jaar tuinbouw

TUINDER TELER PRODUCENT

40

Vanwege het 10-jarige bestaan van KAS Magazine blikken we met verschillende personen uit de tuinbouw terug op de ontwikkeling, die de tuinbouw in deze periode heeft doorgemaakt én vooruit naar wat de sector te wachten staat. Dit keer belicht Dirk Bakker, technisch directeur bij groeispecialist Van Iperen, de veranderde rol van tuinbouwondernemers. Tekst: Jacco Strating, Fotografie: Van Iperen

Dirk Bakker ging in 1985 bij Van Iperen aan de slag als adviseur in de akkerbouw. Maar al snel ging hij zijn kennis en ervaring ook inzetten binnen de glastuinbouw, fruitteelt en vollegrondsgroenteteelt. Tegenwoordig is hij technisch directeur bij Van Iperen in Westmaas. In die rol geeft hij leiding aan de afdeling Kennis en Ontwikkeling en volgde

hij de veranderingen in de glastuinbouw van dichtbij. “De grootste verschuiving die ik de afgelopen jaren heb gezien, is die van tuinder naar teler en van teler naar producent. Vooral in de groenteteelt was die ontwikkeling heel duidelijk zichtbaar en je ziet dat die verandering nog steeds gaande is.”

Eisen en verplichtingen

Bakker schetst wat hij met tuinders, telers en producenten bedoelt: “Tuinders richtten zich in hun tijd nog veelal op meerdere gewassen en zij combineerden hun glasteelt soms nog met fruitteelt. Dat gebeurde heel veel in familieverband en de productie was nog relatief kleinschalig. Door de opmars van steenwol werden tuinders echter steeds meer gedwongen om een gewaskeuze te maken. In hun nieuwe rol als teler werden zij daardoor meer specialist op hun vakgebied dan ervoor en zij leerden lezen en schrijven met hun gewas. Bovendien vond schaalvergroting plaats. Telers gingen fors investeren om groter te worden en te kunnen voldoen aan de vraag uit de markt. Voor veel ondernemers was die ontwikkeling een reden om te stoppen, omdat zij daar niet in mee wilden of konden. De laatste stap is die van teler naar producent, een ontwikkeling die nog niet voorbij is. Telers gaan steeds vaker contracten afsluiten met hun afnemers en conformeren zich daarmee aan strenge eisen en verplichtingen. Binnen de samenwerking tussen producent en afnemer worden van beide kanten garanties verwacht. Zowel qua volume als kwaliteit. Kwekerijen zijn hierdoor steeds meer productielocaties geworden, die het hele jaar door hetzelfde product afleveren. Dat gebeurt in toenemende mate op basis van data en technologie en steeds minder vanuit kennis. Daar komt bij dat producenten ook veel internationaler zijn geworden dan vroeger het geval was. Hetzij door partners in het buitenland, hetzij door zelf over de grens te produceren.”

Andere wetten

De verandering, die tuinders de afgelopen jaren hebben doorgemaakt, heeft volgens Bakker grote gevolgen voor de manier waarop de glastuinbouw functioneert. “Er gelden andere wetten en door de professionalisering van de sector en de bedrijven kun je je niet meer verschuilen achter excuses. Je zult moeten voldoen aan de contractuele afspraken en de eisen die daaraan verbonden zijn. De markt verwacht jaarrond een product van een constante kwaliteit. Dus heb je als producent andere aandachtspunten

dan vroeger als tuinder.” Bakker heeft groot respect voor ondernemers in de Nederlandse glastuinbouw. “We zijn hier in staat gebleken om in een klimaat dat eigenlijk helemaal niet geschikt is voor tuinbouw toch onze concurrenten in Zuid-Europa de baas te blijven. Dat is heel knap. Doordat we de klimaatomstandigheden onder controle hebben gekregen, zitten producenten nu zelf aan de knoppen en kunnen zij heel veel invloed uitoefenen op het eindresultaat.”

Toch wil Bakker niet beweren dat alle telers nu plaats hebben gemaakt voor producenten. Sterker nog, volgens hem vullen zij elkaar aan. “We produceren vandaag de dag steeds meer in harmonie met de natuur. Er is grote vooruitgang geboekt op dat vlak en de biologische bescherming is op een heel hoog niveau. Maar de natuur is onberekenbaar. Door import en door verdere internationalisering worden soms ongewild virussen en schimmels meegenomen naar Nederland, die deze harmonie verstoren. Dat zorgt voor nieuwe uitdagingen, die ervoor zorgen dat we weer een nieuwe systeemaanpak moeten verzinnen. Om dat voor elkaar te krijgen heb je als producent ook telers nodig, die de gewassen kennen en vanuit hun specialisme en kennis het verschil kunnen maken.”

Te ver doorgeschoten?

Komt er na de rol van producent nog een volgende stap in de ontwikkeling van tuinbouwondernemers? Volgens Bakker is dat moeilijk te voorspellen. “Het zou voor een deel datagedreven tuinbouw kunnen zijn. En voor een deel wordt de lijn van tuinder-teler-producent misschien weer omgebogen in de toekomst, denkt hij hardop. “Sommigen roepen wel eens dat we terug moeten naar de basis: kleinschalige bedrijven met een regionale functie. We kunnen enorm veel tomaten per vierkante meter duurzaam produceren, maar hoe ver willen we hierin gaan? Misschien hebben we de grens inmiddels bereikt. Dan zou het zomaar eens kunnen dat we hiernaast ook weer een ontwikkeling de andere kant op gaan zien.” ■